

Eesti Koroona arengukava 2013-2018

1. Sissejuhatus

Eesti Koroona arengukava on Koroona arengustrateegiat toetav dokument, mille oodatavateks tulemusteks on Koroona alased tegevussuunad ja plaanid aastateks 2013-2015 ning visioon aastani 2018. Tulenevalt Eesti spordisüsteemist hõlmab arengukava endas kolme ühiskonna osapoolt: ühiskondlik sektor, erasektor ning riik. Arengukava seisukohast on tähtis iseloomustada Koroona süsteemi, välja selgitada Koroona kui spordiala tugevad ja nõrgad küljed ning täpsustada probleeme ja edasised tegevused. Arengukava on hetkeolukorrast lähtuv nägemus, kuidas edasi minna. Tegemist on klubide aktiivi poolt koostatud alusdokumendina, mida on vajalik pidevalt täiendada.

2. Lähteseisundi kirjeldus

2.1. Põhimõisted

Arengukavas kasutatakse mõisteid järgmises tähenduses:

- FINSO (Fédération International Novuss-Sport Organisation) – Rahvusvaheline koroona mängu alaliit
- Sport – mänguline, valdavalt võistlusliku iseloomuga tegevus või vastav õppetegevus
- Harrastuskoroona – (põhiolemuselt mitte võistluslik) harrastus, mille eesmärk on enese arendamine ja vaba aja veetmine ning rahulolu ja meelelahutuse nimel koroona mängimine
- Võistluskoroona – sportlik tegevus, mis on suunatud edu saavutamisele
- Spordiorganisatsioon – mittetulundusühing, mille põhiülesandeks on sportliku tegevuse arendamine (spordiklubi, piirkondlik spordiliit, spordialaliit, spordiühendus, spordi keskliit, rahvuslik olümpiakomitee).
- Koroona – üldtermin mõlema Eestis harrastatav koroona kohta.
- Koroona klubi – Koroonaalase tegevuse organiseerimiseks ja koordineerimiseks loodud juriidiline isik
- Spordiehitised – Koroona mängimiseks ehitatud või kohandatud hoone, rajatis või selle osa

2.2. Üldine iseloomustus

Koroona on Eestis huvi- ja harrastustasemel kindlasti üks populaarseimatest spordialadest. Riikliku statistikaameti andmetel on Eestis 2009. aasta seisuga 260 aktiivselt Koroona (st rahvusvahelisel laual harrastatav novus ja nn eesti laual koroona) tegelevat isikut. Samas tuleb arvesse võtta, et selles numbris kajastuvad ainult isikud, kes tegelevad Koroona klubilisel või mõnel muul viisil organiseeritud tasemel.

Koroona populaarsus on seoses interneti laialdase levikuga viimastel aastatel kasvanud kogu maailmas. Erinevate internetikeskkondade areng on võimaldanud Koroona harrastajate hulka tänu tema sugulasmängude piljardi, carromi, kurongi jt ilmumisele internetimängude hulka oluliselt suurendada. Ühtlasi on interaktiivsed mängukeskkonnad suurendanud noorte huvi Koroona kui võistlusspordi vastu. Negatiivsema poole pealt tuleb välja tuua kindlasti erinevate Koroonaliikide

rohkus. Laiemalt on levinud maailmas vähemalt 4 erinevat Koroona liiki, milles peetakse võistlusi. Tõenäoline aga on, et erinevaid variante ja sümbioose on veelgi rohkem. Erinevate reeglite rohkus muudab Koroona sageli algajate jaoks keeruliseks.

Rahvusvahelisel tasemel peetakse võistlusi enamasti 100 x 100 cm nn läti mõõtmetega rahvusvahelises Koroonas (Novuss). Eestis levinud lauastandard on mõõtmetega 108x108 cm ning näiteks Soomes 75x75 cm.

Eestis on seni kolm Euroopa meistrit: 2003 a võitis Andrea Uustulnd, 2005 a Gert Müil ja 2009 a Gerli Aver. 2013 aastal leppis Andrea Uustulnd hõbemedaliga.

Noorte ja juunioride hulgas on Euroopa meistritiitli teeninud 2010 aastal U15 Oskar Raidlepp ja U15 neidude hulgas Kätriin Rei. 2013 aastal võitis U 18 neidude hulgas meistritiitli Eliise Raidlepp. 2014 aastal võitis U15 klassis noormeeste hulgas meistritiitli Mikk Lepist.

Eesti Koroonat koordineerivad ja ühendavad organisatsioonid on Eesti Koroonamänguliit (asutatud 1989) ning Eesti Novuse Liit (asutatud 2004 a, registreeritud 2006).

Eesti Koroonaspordiliit on loodav üleriigiline katusorganisatsioon, mis ühendab vabatahtlikkuse alusel Koroonat harrastavaid klubisid, seltse ja spordiühendusi Koroona edendamiseks ja sellealase töö koordineerimiseks.

2.3. Ajalugu

Eesti Koroonaliit asutati 1989 a ning oli Eesti Olümpiakomitee liige kuni 2005 a (kuna selleks ajaks ei suudetud luua rahvusvahelist alaliitu, milles osaleda).

Eesti Novuse Liit on FINSO asutajaliige 29. märtsil 2008 a.

Eesti Koroonaspordiliit soovib osaluskriteeriumide täitumisel taas olla Eesti Olümpiakomitee liige.

2.4. Hetkeseis

- Eesti Koroonamänguliidul on 2013. aasta seisuga 12 liikmesklubi 262 liikme ning Eesti Novuse Liidul 7 liikmesklubi 112 liikmega.
- Eestis korraldatakse meistrivõistlusi kuni 18 aastastele noormeestele ja neidudele nii novuse kui ka koroonalaual.

ning meestele ja naistele nii rahvusvahelises kui ka eesti koroonas. Täiskasvanutele peetakse mõlemas mänguliigis Eesti meistrivõistlusi nais-, mees- ja segapaarismängus kui ka võistkondlikke võistlusi (võistkonnas 8 meest ja 2 naist).

2013. aastal toimus Eestis edetabeliarvestuses 26 erinevat võistlust üksikmängudes ning 18 paarismängudes, lisaks noortevõistlused ja edetabeliarvestusse mittekuuluvad turniirid.

- Kõigil aastatel on Eesti mängijad osalenud ka Euroopa tiitlivõistlustel või karikaetappidel.
- Alates 2005 aastast korraldatakse Euroopa tippmängijate osavõtul rahvusvahelist Viljandi turniiri.

- Eestis on hetkel 20 Eesti Koroonamänguliidu poolt atesteeritud kohtunikku , kuid puudub kohtunike koolituse ja atesteerimise süsteem.
- Eesti Olümpiakomitee poolt ei ole omistatud koroonatreeneri kutsetunnistusi.
- Puuduvad spetsiaalselt koroonamängimiseks mõeldud spordirajatised. Renditakse võistluste läbiviimiseks erinevaid ruume, samuti on paljudel klubidel võimalik rentida klubilise tegevuse läbiviimiseks erinevaid spordi- ja vabaaja rajatisi.
- Koroonat finantseeritakse peamiselt riiklikest või munitsipaalvahenditest ning seda ka suures osas noortega tegelemisel. Suurenenud on oluliselt koroonamängijate omafinantseerimise osakaal. Erasektori toetus Eesti Koroonamänguliidule või koroonale tervikuna on minimaalne. Tippmängijatele riiklik toetussüsteem puudub.
- Info kiireks vahetamiseks koroonamängijate vahel on rakendatud erinevaid elektroonilisi suhtluskanaleid. Samuti on internetist www.koroonaa.ee/plaanid leitav ka võistluskalender.

3. Teemavaldkonnad arengukava koostamisel

3.1. Spordiehitised

3.1.1. Hetkeseis

Koroonaga tegelemiseks ei ole vaja spetsiaalseid spordirajatisi. Nii Eesti Koroonamänguliit kui ka koroonaklubid rendivad ruume erinevates spordi ning vabaajarajatises. Peamiseks Eesti meistrivõistluste läbiviimise kohaks on kujunenud Sauga Spordisaal ja Aruküla Põhikooli Spordisaal, noortevõistlused ja lauamängude mitmevõistlused Tihemetsa Spordisaalis ja novuse võistlused ka Kadrina Huvikeskuses.

3.1.2. Probleemid

- Probleemiks on klubide suutlikkus maksta ruumide eest renti.
- Võistlusinventar on kallis ning seda ei ole piisavalt.
- Katkenud on maavõistlustraditsioon lõunanaabritega (viimane võistlus Lätis Ogres 18. mail 2003 a., üldseis Eesti kasuks 8:5)

3.2. Treenerid

3.2.1. Hetkeseis

Hetkel puuduvad Eestis Olümpiakomitee poolt atesteeritud Koroonatreenerid. Koroonamänguliidu klubid tegutsevad ilma atesteeritud treenerita. Suuremal enamusel treenerina töötavatest koroonamängijatest puudub pedagoogiline eriharidus. Noormängijatega aktiivselt tegutsevaid treenereid tuleb juurde väga minimaalselt.

3.2.2. Probleemid

- Treenerite töö tasustamine riiklikul või kohaliku omavalitsuse tasandil on ebapiisav ning puuduvad sotsiaalsed garantiid tulevikuks.
- Puudub võimalus saada põhjalikumalt Koroona alast haridust.

3.3. Koroona üritused

3.3.1. Hetkeseis

Eesti Koroonamänguliidu poolt on igal aastal kinnitatud kalenderplaan, kus on arvesse võetud rahvusvahelist kalendrit, klubide võistluskalendrid ning samuti võistluste korraldamisega seotud kogemusi. Väiksemaid muudatusi viiakse kalenderplaani sisse operatiivselt ja vastavalt vajadusele. Suur osa kalenderplaani üritustest on korraldatud Eesti Koroonamänguliidu ja Eesti Novuse Liidu poolt.

3.3.2. Probleemid

- Info vahetamise kiirus on sageli ebapiisav, mis omakorda põhjustab lahkkelisid kalenderplaani koostamisel.
- Probleemiks on olnud ka tiitlivõistluse puhul võistluspaikade valik. Siiani ei ole lähtutud praktilisest põhimõttest, et koondkuludelt ja vajalikke tingimusi täitev (transport, ruumide rendi hind, võistluspaiga valgustus ja temperatuur, majutus jne) kõige odavam võistluspaik on alati esimesena eelistatud. Probleemi tõstmisega on olukord paranemas.

3.4. HarrastusKoroona

3.4.1. Hetkeseis

Suurem osa täiskasvanute klubilisest tegevusest on harrastusspordi tasemel. Eesti Meistrivõistlustel osalevate klubide arv on klubide üldarvuga võrreldes väga väike.

3.4.2. Probleemid

- Koroona kui spordiala vähene atraktiivsus laiemas avalikkuse silmis.
- Infopuudus kohalikul tasemel toimuvate ürituste kohta.
- Vähene meediakajastus.
- Kohalike aktivistide vähene tunnustatus riiklikul tasemel.
- Keeruline majanduslik olukord võistluste korraldamiseks ning Koroonamängijate võistlustele saatmiseks.

3.5. VõistlusKoroona

3.5.1. Hetkeseis

Hetkel on Eestil tiptasemel mängijad, kes soovivad osaleda regulaarselt rahvusvahelistel kõrge tasemega turniiridel. Eestis on hetkel kolm Euroopa meistrit: 2003 a võitis Andrea Uustulnd, 4. koht Gedi Oopkaup (praegu Gedi Aver), 2005 a võitis Gert Müil, hõbemedal Kaspar Raidlepp, 5. koht Kalev Raidlepp ja 6. koht Allan Vaupere. 2007 a hõbemedal Gerli Aver ja 5. koht Marju Lensment, ja 2009 a võitja Gerli Aver, 2013 a Riias hõbemedal Andrea Uustulnd ja 5. Gerli Aver, meeste parim oli 15. Oliver Ojaste.

Noorte vanuseklassides toimus I Euroopa Juunioride meistrivõistlused 2010 aastal Kilingi-Nõmmes, kus võideti 9 medalit 18-st, sealhulgas 2 kulda (kuni 18 a neidude hulgas Kätriin Rei ja kuni 15-aastaste poiste hulgas Oskar Raidlepp). II Euroopa juunioride meistrivõistlustel 2013 a Riias võitis esikoha U18 klassis Eliise Raidlepp, II koha võitsid U 15 klassis Kristel Talvik ja Ottomar Raidlepp ja U18 klassis Oskar Raidlepp ning III koha U21 klassis Guldar Klimask. 2014. Aastal Kilingi-Nõmmes võitis U15 klassi meistritiitli Mikk Lepist, hõbemedalid võitsid Oskar Raidlepp ja Karin Rea U18 klassis ning pronksmedalid Helena Tann U15, Ottomar Raidlepp U15, Joonas Kikerpill U18 ja Eliise Raidlepp U21 klassis.

Noormängijatele korraldatud Kinderolympiad'il 2006 a Kölnis, 2007 a Riias ja 2008 a Tallinnas, kus koroonamäng oli kavas, on võidetud nii kuld-, hõbe- kui ka pronksmedaleid.

3.5.2. Probleemid

- Koroonaga vähene atraktiivsus ja meediakajastus.
- Puuduvad võimalused tippsportlasena ennast ära elatada.
- Tipptasemel treenerite puudus.
- Tippude ja võistkondade ühtne ettevalmistus tiitlivõistlusteks puudub.
- Ebapiisav finantseerimine tiitlivõistlustele lähetamisel.

3.6. Koroonaklubid

3.6.1. Hetkeseis

Eesti Novuse liidul on 7 liikmesklubi ja Eesti Koroonamänguliidul on 12 liikmesklubi, kuid on olemas andmed selle kohta, et Koroonaga tegeletakse peale nende klubide veel võistlusspordiga mujalgi Eestis. Eesti Meistrivõistlustel osaleb nendest klubidest regulaarselt ligikaudu pooled. Paljudel klubidel puuduvad võimalused ruumide rentimiseks, et regulaarselt edendada klubilist tegevust.

3.6.2. Probleemid

- Klubide omavahelise koostöö koordineerimatus
- Vähene riiklik toetus klubilisele tegevusele
- Passiivseid klubisid liiga palju. Tegutsetakse ainult kohalikul tasandil, aga tiitlivõistlustele esindajaid ei saadeta.
- Suuremalt jaolt püsib klubiline tegevus ühe-kahe kohaliku inimese aktiivsusel. Nende inimeste loobumise või väsimise järel klubiline tegevus enamasti ka hääbub.
-

3.7. Koroonaga rahastamine

3.7.1. Hetkeseis

Hetkel toetub Koroonaalase tegevuse finantseerimine peamiselt riiklikele ja kohalikele omavalitsuse vahenditele. Koroonaga kui spordiala atraktiivsus on väga madal ja seetõttu on erasektorist toetajate hankimine ülimalt problemaatiline.

3.7.2. Probleemid

- 95% Eesti spordisüsteemis liikuvatest rahadest kulutatakse Olümpiamängudel kavas olevatele aladele.
- Erasektorist toetuste hankimine väga keeruline.
- Praktiliselt 100% koroonale laekuvatest rahadest on sihtotstarbeliseks kulutamiseks, mis ei jäta Koroonasportlastele väga palju otsustusruumi, kuhu ja millisesse valdkonda rahasid suunata.
- Täiskasvanute koroonasportil puudub riiklik toetus.

3.8. Noored

3.8.1. Hetkeseis

Toimuvad Eesti meistrivõistlused ühes vanuseklassis, kahes koroonasportlaste liigis nii poistele kui tüdrukutele. Koroonaklubisid rahastatakse hetkel peamiselt läbi projektide.

3.8.2. Probleemid

- Kandepind suhteliselt kitsas.
- Noorte jaoks on Koroonasportlaste hetkel üsna perspektiivitu ala (ei paku võimalusi tippsportlasteks saada).
- Vahendite nappuse tõttu on sageli tugevatel mängijatel arenguks vajalikel välisturniiridel osalemine keeruline.
- Pädevate ja aktiivselt tegutsevate treenerite nappus.

3.9. Koroonasportlaste juhtimine

3.9.1. Hetkeseis

Eesti Koroonasportlaste liidu töö põhineb vabatahtlikkuse alusel. Ühtegi palgalist täistööajaga töötajat Koroonasportlaste liidudel ei ole. Konfliktid Koroonasportlaste liidu sees klubide ja isikute tasandil pärssivad Koroonasportlaste liidu tööd ja edasist arengut.

3.9.2. Probleemid

- Probleemid ja konfliktid isiklikul tasandil.
- Vabatahtlik töö põhimõttel, et kui viitsin, siis teen ja kui ei viitsi, siis ei tee või teen homme.
- Pole võimalik kohustada kedagi, ainult paluda.
- Palju kriitikuid ja vähe neid, kes tahaksid midagi realselt ära teha.

4. Arengukava

4.1. SWOT analüüs

4.1.1. Tugevused

- Mitmekesine ja tihe võistluskalender
- Noorte huvi Koroonasportlaste vastu ja taseme tõus viimastel aastatel
- Aktiivsete ja realselt tegutsevate klubide olemasolu

- Tipptasemel turniiride korraldamine Eestis
- Elektrooniline infovahetus internetis ja meili teel.

4.1.2. Nõrkused

- Rahalised vahendid väga piiratud
- Inventari nappus
- Treenerite vähesus ja nõrk tase
- Väga minimaalselt tipptasemel mängijaid
- Vabatahtlikkuse alusel töötav katusorganisatsioon
- Litsentseeritud kohtunike vähesus
- Isikute- ja klubidevahelised vastuolud

4.1.3. Võimalused

- Treenerite ja kohtunike koolitamine
- Koroonamänguliidu sisemise koostöö parandamine
- Interneti võimaluste laialdasem kasutamine
- Suurema avaliku tähelepanu saavutamine
- Elektrooniliste infotabloode (videoprojektorite) muretsemine ja selle kaudu võistluste parem jälgitavus
- Vahendite leidmine väljaspool Eestit (Euroopa Liit)
- Avalike ürituste korraldamine Koroonaga populariseerimiseks
- Tippmängijate ettevalmistamine nii täiskasvanute kui noorte tasemel

4.1.4. Ohud

- Keerulisest majandusolukorrast tulenev riiklike ja munitsipaalfinantseeringute vähenemine
- Aktiivsete eestvedajate loobumine nii klubilisel kui ka riiklikul tasandil
- Lahkhelide süvenemine klubide ja/või erinevate isikute vahel
- Treeneritöö vähesest väärtustamisest tulenev treeningtöö taseme langus ja treenerite vähesus

4.2. Eesmärgid

4.2.1. Sotsiaalsed

- Koroonaklubide tegevuse soodustamine
- Noortesporti tähtsustamine
- Koostöö parandamine kõikidel tasanditel
- Rahvaspordiürituste korraldamine
- Laiema kandepinna leidmine Koroonale

4.2.2. Sportlikud

- Tippspordi toetamine
- Treenerite koolitamine
- Kohtunike litsentseerimissüsteemi väljatöötamine ja ellurakendamine
- Kohtunike koolitamine
- Tipptasemel turniiride läbiviimine
- Noortesporti toetamine

4.2.3. Majanduslikud

- Lisafinantseerimisvõimaluste leidmine
- Eelarvedistsipliinist kinnipidamine
- Heade raamatupidamistavade järgmine nii klubilisel kui ka riiklikul tasandil
- Peasponsori leidmine Koroonale

5. Visioon aastani 2018

- Välja on kujunenud struktuur, kus on omavahel seotud tippKoroona, noored, treenerite koolitus, kohtunikud ja harrastussport
- TippSportlastega töötab vähemalt üks kvalifitseeritud treener
- Eesti on korraldanud igal aastal vähemalt ühe FINSO reitinguturniiri ning rahvusvahelise võistluse noortele
- Korraldatakse jätkuvalt suurmeistrite tasemel Viljandi turniiri
- Toimuvad Eesti noortekoondise laagrid ning on määratud üks noortekoondise treener
- On leitud toetajaid ka erasektorist
- Koroona on muutunud atraktiivsemaks tänu mängude paremale jälgitavusele läbi interneti (www.youtube.com ja mujal on nähtavad tippvõistlejate mängud)
- Korraldatakse regulaarseid kohtunike (täiend-) koolitusi
- Välja on töötatud ja juurutatud kohtunike atesteerimise süsteem
- Välja on töötatud ja juurutatud Koroonamängijate litsentseerimise ning klubidevahelise liikumise süsteem
- Koroona kandepind on laienenud ja igas maakonnas töötab vähemalt üks aktiivne Koroonaklubi
- On tagatud stabiilne finantseerimine tiitlivõistlustel osalejatele
- Mõttemängude (sh Koroona) algõpetus vähemalt ühe kooli tunniplaanis
- Korraldatakse harrastusspordi üritusi Koroona populaarsuse tõstmiseks

Koostanud: Guido Trees,

kinnitatud Eesti Novuse Liidu arengukava visioonina 21.septembril 2013 Eesti Novuse Liidu üldkoosolekul Raasiku Rahvamajas.

Uuendatud 1. Veebruaril 2015 a EKML juhatuse laiendatud koosolekul Aruküla Spordisaalis.